

Nefndasvið Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 17. mars 2016
Tilvísun: 1603016 / 00.08.00

Efni: Umsögn Ferðamálastofu um tillögu til þingsályktunar um áhættumat vegna ferðamennsku. Þingskj. 383 - 326. mál.

Vísað er í beiðni nefndasviðs Alþingis, sem barst með tölvupósti þann 2. mars sl. um umsögn Ferðamálastofu um tillögu til þingsályktunar um áhættumat vegna ferðamennsku.

Með tillögunni er lagt til að innanríkisráðherra vinni að því að koma því til leiðar að ríkislögreglustjóri geri áhættumat fyrir Ísland með tilliti til ferðamennsku, eftir atvikum í samstarfi við Ferðamálastofu, Slysavarnafélagið Landsbjörgu, Umhverfisstofnun og aðra aðila á vettvangi ferðamála, öryggis- og björgunarmála og náttúruverndar. Í framhaldi af því verði kannað og metið hvort ástæða þyki til að setja sérstakar reglur um ferðir á þeim svæðum sem falla í efsta áhættuflokkinn.

Það er mat Ferðamálastofu að öryggismál ferðamanna og aðgerðir þar að lútandi séu eitt af forgangsmálum íslenskrar ferðaþjónustu í dag og vill í því sambandi benda á skýrslu, sem stofnunin vann árið 2011 ásamt Umhverfisstofnun og Slysavarnarfélaginu Landsbjörgu, um öryggi á ferðamannastöðum til 2015, http://www.ferdamalastofa.is/static/files/ferdamalastofa/umhverfismal/utgafur/orvggi_stefna.pdf. Í skýrslunni er m.a. lögð áhersla á að gerð öryggisáætlunar verði gerð að skilyrði fyrir útgáfu leyfa í afþreyingarferðamennsku og að allir helstu ferðamannastaðir landsins hafi öryggisáætlun. Með öryggisáætlun er átt við gerð áhættumats, verklagsreglna, viðbragðsáætlunar og atvikaskýrslu. Einnig er lögð áhersla á að skilgreindir séu ábyrgðarmenn svæða og að landssvæðin verði flokkuð í öryggisflokkka.

Það er mat Ferðamálastofu að mikilvægt sé að heildstæð þróun öryggismála á landsvísu verði tryggð á grundvelli laga og reglusetningu. Ferðamálastofa hefur lagt áherslu á heildstæðar nálganir að málefnum sem varða ferðaþjónustuna á landsvísu og telur það að taka út einn áhættuflokk út fyrir sviga og setja einungis reglur um hann vera á skjön við þær áherslur.

Samhliða þessu þarf að huga að öryggismálum þeirra sem bjóða upp á ferðatengda afþreyingu og að þeim verði skylt að setja sér öryggisáætlun vegna þeirra ferða sem þeir bjóða upp á.

Töluvert hefur verið unnið að öryggismálum í íslenskri ferðaþjónustu. Í september sl. skipaði innanríkisráðherra stýrihóp um öryggi ferðamanna. Verkefni hópsins er m.a. að koma á skilvirku samstarfi stjórnvalda og félagasamtaka um öryggi ferðamanna og gera tillögu að aðgerðaráætlun til fimm ára um öryggi ferðamanna, sem inniheldur áhættugreiningu, verklagsreglur, viðbragðsáætlanir og skilvirkt samstarf stjórnvalda og félagasamtaka. Í vinnuhópnum eiga sæti fulltrúar ráðuneyta innanríkis og ferðamála, lögreglustjórafélagsins, Samtaka ferðaþjónustunnar, Ferðamálastofu,

Ríkislögreglustjóra, Slysavaranarfélagssins Landsbjargar og Landhelgisgæslu Íslands. Formaður hópsins er lögreglustjórinn á Suðurlandi. Samhliða var skipaður samráðshópur um öryggi ferðamanna og er honum ætlað að vera m.a. samráðsvettvangur stýrihópsins og fulltrúa hagaðila. Í samráðshópnum eiga sæti fulltrúar umhverfis- og auðlindaráðuneytisins, Umhverfisstofnunar, Sambands íslenskra sveitarfélaga, Samgöngustofu, Vegagerðarinnar, Neyðarlínunnar, Póst- og fjarskiptastofnunar, Félags leiðsögumanna, Samtaka útivistarfélaga, Vatnajökulspjóðgarðs, Þingvallarþjóðgarðs, Veðurstofu Íslands, Íslandsstofu, Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands og markaðsstofa landshlutanna.

Samkvæmt Vegvísi í ferðaþjónustu 2015-2020 er Stjórnstöð ferðamála falið að ná utan um öran vöxt ferðaþjónustunnar. Henni er ætlað að samhæfa aðgerðir í samvinnu við hagsmunaaðila og tryggja að forgangsmál fari í framkvæmd. Eitt af forgangsmálum hennar er að vinna að auknu öryggi ferðamanna og forvörnum, en innan þess verkefnis fellur m.a. að skilgreina hættur, setja reglur og öryggistakmarkanir og stýra aðgengi ferðamanna á stöðum þar sem ætla má að öryggi þeirra verði ógnað.

Verkefni stýrihóps innanríkisráðherra og verkefni stjórnstöðvar voru sameinuð undir formerkjum Stjórnstöðvar ferðamála. Stýrihópurinn hefur nú lagt fram tillögur til stjórnar Stjórnstöðvar ferðamála um aðkallandi aðgerðir um öryggi ferðamanna fyrir árið 2016. Eitt verkefnanna snýr að því að auka öryggi á tilgreindum ferðamannastöðum í áhættuflokki með það að augum að ráðast í brýnar aðgerðir og voru tillögur þess efnis lagðar fyrir stjórn stjórnstöðvarinnar nú í mars. Beðið er niðurstöðu um fjárveitingar til þessara verkefna, en í kjölfarið verður síðan farið að vinna áður nefnda fimm ára aðgerðaráætlun, en innan hennar er m.a. áætlað að fara í heildstæðar aðgerðir á sviði öryggismála.

Þannig vill Ferðamálastofa benda á að Stjórnstöð ferðamála er nú þegar að vinna sambærilegt verkefni og þingsályktunartillagan kveður á um og eiga allir þeir sem tilgreindir eru í þingsályktunartillögunni aðkomu að verkefninu. Það er mat Ferðamálastofu að ekki sé tímabært að samþykkja fyrirbyggjandi þingsályktunartillögu en leggur til að efni hennar verði haft til hliðsjónar í þeim verkefnum sem verið er að vinna að og lúta að sama efni.

Ferðamálastofa tekur undir það sem fram kemur í greinargerð með þingsályktunartillögunni um að mikilvægt sé að halda áfram þeirri vinnu sem hófst með gerð skýrslunnar um öryggi á ferðamannastöðum og tryggja þar með að heildstæð stefna um öryggi á íslenskum ferðamannastöðum verði innleidd hið fyrsta.

Ennfremur vill Ferðamálastofa benda á að sá samanburður sem fram kemur í greinargerð tillögunar við Grænland og Svalbarða er ómarkviss, óeðlilegur og villandi, þar sem eðli þessara landa sem ferðamannalanda (og þar með öryggismála) er gjörólikt Íslandi og að reynslan af fyrirkomulaginu á Grænlandi er ekki góð að öllu leyti.

Ferðamálastofa er reiðbúin að koma á fund nefndarinnar til að fylgja eftir umsögn sinni og svara þeim spurningum sem kunna að vakna.

Virðingarfyllst,
F.h. Ferðamálastofu

Helena Þ. Karlsdóttir, forstm. stjórmsýslu- og umhverfissviðs